

Po osvoboditvi se je večina gradbenih podjetij in sicer predvsem ob nacionalizaciji združila v sedanja bazenska gradbena podjetja. Sosredena je bila tudi vsa sicer številna, a že obrabljena gradbena mehanizacija. Druga težava, s katero se morajo boriti naša gradbena podjetja, če hočejo dobro gospodariti, je v tem, da imajo obratne prostore, kakor skladišča, obrtniške delavnice, garaže in upravna poslopja, raztresene po raznih mestih. Kljub tem težavam smo vodili vsa gradbena podjetja po gospodarskih načelih tako, da je zdaj gradbena operativna po sistematičnem izboljševanju produkcije organizacijsko sposobna graditi tehnično težko izvedljive gradbene objekte. Predvsem to se vidi v dobri organizaciji gradbišč, kjer delajo po natanko sestavljenem načrtu, vidi se v ekonomičnosti gradnje, posebno pri gradnji hidrocentral in družbenega standarda.

V Sloveniji nam v nasprotju z drugimi republikami zelo primanjkuje nekovificirane delovne sile. Samo mehanizacija nam jo more nadomestiti. Tega se dobro zavedajo gradbeni kolektivi, ki izdelujejo v mehaničnih delavnicah nove gradbene stroje, kolikor jim dopuščajo gnotne možnosti, kajti lani so jim bili dodeljeni 1 drobilca, 3 kompresorji in 31 vagonetk. Samo zato, ker premalo poznamo problematiko gradbenih podjetij, moramo govoriti o velikem številu gradbenih strojev v naši republiki. Primerjava nabavne vrednosti in sedanja knjižna vrednost novih strojev nam kaže, da so stroji nad 80% že odpisani. Gradbeni stroji so bili nabavljeni že pred desetletji izvezmi baldocerje, ki smo 70-odstotno. Vzrok je prav v njihovi obrabljenosti. Vsa leta v vojnem in povojnem času so vsi stroji polno obratovali, ker so bili tako pri gradbenih delih in vojnem, kakor tudi v povojnem času prekomerno v pogonu. V kako slabem stanju so ti stroji, priča dejstvo, da so bili lani v primerjavi z letom 1949 izkoriščeni samo 70 odstotno. Vzrok je prav v njihovi obrabljenosti in v tem, da so mnogokrat izločeni iz obratovanja zaradi nujnih popravil.

Trenutno imamo v Sloveniji v gradbeni operativi 5 bagerjev. Od teh dela samo eden na gradbišču »Gradisa« Strnišče. Trije so v popravilu in namenjeni so za gradbeni »Gradisa« Zenica in »Gradisa«, HC Vuzenica, peti bager pa predeluje v žerjav. To omenjamo, da bo javnost vedela, da so težki gradbeni stroji na gospodarsko najvažnejših gradbiščih.

Kakor z bagerji, tako je z vsemi drugimi težjimi stroji, kakor vrtilnimi žerjavi, kompresorji, lokomotivami itd. Ako sedaj primerjamo knjižno in nabavno vrednost bagerjev, vidimo, da je razmerje 30:100. To pa ne velja samo za bagerje, temveč tudi za vse druge gradbene stroje. Vsi so že izrabljeni. Spričo takšnega stanja naših strojev pa je nastalo uprašanje njihove rentabilnosti. Vzdrževanje strojev, to se pravi velika popravila, ki so nujno potrebna, če jih sploh še hočemo uporabljati, finančno že presega nako amortizacijsko stopnjo strojev. Samo lani je moralo finančno ministrstvo refundirati gradbenim podjetjem okrog 15 milijonov dinarjev za velika popravila gradbenih strojev. Kljub temu pa moramo stroje popravljati, če hočemo graditi s potrebnim tempom in tehnično težko izvedljive objekte kapitalne graditve. Pri popraviljanju strojev nastanejo še težave, ker nimamo originalnih rezervnih delov in ker moramo v delavnicah nadomestne dele posamezno izdelovati za drag denar. Doma izdelani nadomestni deli tudi niso enakovredni originalnim nadomestnim delom, saj nimamo dovolj dobrih in pri-

Nadaljevanje na 2 strani.

Uredja uredniški odbor — Odgovorni urednik Vlado Vodopivec
Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6 — Uprava Kopitarjeva ul. 3
Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 — Telefon narod-
niškega oddelka 90-30 — Telefon oglašnega oddelka 36-85 —
Stevilka ček rač. 601 90321-0 — Mesna naročnina 50 din —
Tisk tiskarne »Ljudske pravice« v Ljubljani Kopitarjeva ul. 6

Kaj pripravlja Ljubljana ZA PRAZNIK SLOVENSKEGA NARODA

Po vsej Sloveniji se pripravljajo frontne organizacije na deseto obletnico Osvobodilne fronte in na njen kongres. Tudi Ljubljana bo slovesno proslavila ta pomembni praznik. To nam pričajo posebno živahne priprave ljubljanskih sindikalnih, frontnih in mladinskih kulturno-umetniških ter fizikturnih in športnih organizacij.

Tako so napovedala nekatera amaterska društva za zaključek tekmovanja kar svoje tedne prireditve. Kajkovičevi bodo v takem tednu priredili samostojen pevski koncert, večer jugoslovanskih narodnih plesov in igrali komedijo »Prebrisana norica«; kulturno-umetniško društvo »Ivan Rob« bo v svojem tednu priredilo pet iger, imelo literarni, pionirski in pestri večer, z izbranim programom pa bo gostovalo na Reki, in sicer na ladji »Slovenija«; društvi »Vinko Košak« in »Tone Tomšič« boeta priredili pevski koncerta; tik pred obletnico Fronte pa bodo nastopili pevski zbori, ki so zmagali v tekmovanju Ljudske prosvete. Omenimo naj še kulturno-umetniško društvo »Hinko Smrekar«, ki bo nastopilo z vsemi svojimi odseki v novi dvorani, ki jo bodo odprli pred kongresom, in tekmovanje harmonikarjev za prvenstvo Slovenije.

Največje slavnostne, kulturne in zabavne prireditve bodo v Ljubljani ob kongresu Osvobodilne fronte. 26. aprila ob 10. uri bodo odprli razstavo izbranih del znanih likovnih umetnikov, ob 11. uri pa razstavo Osvobodilne fronte. Popoldne bo slavnostni začetek III. kongresa

OF; zvečer bo v kongresni dvorani koncert. V posameznih frontnih in sindikalnih organizacijah bodo slavnostne prireditve, na katerih bodo nastopala kulturno-umetniška društva, izbrana dela slovenskih pisateljev in pesnikov pa bodo brali naši kulturni delavci. Zvečer okoli 22. ure bo razsvetljen Ljubljanski grad, zažoreli bodo umetni ognji, po naših gorah in planinah pa bodo zažoreli kresovi. Nekaj dni pred praznikom bodo slovensko prestolnico okrasili z zastavami, venci, s cvetjem in slikami najzslužnejših ljudi iz narodnoosvobodilne vojne. Načrte za okrasitev so naredili ljubljanski arhitekti.

Desetletnico pomembnega dne bo proslavila Ljubljana z naslednjim sporednim prireditvijo: dopoldne bomo poslušali promenade koncert, na Kongresnem trgu bo tekmovanje otrok z avtomobilčki in modeli letal, razen tega pa bodo kolesarske in motorne dirke po Miklošičevi cesti, Pražakovi, Cigaletovi in Dalmatinski ulici. Popoldne bodo prišli na svoj račun ljubitelji nogometa; naši športniki jih bodo presenetili brčkone z mednarodno tekmo na Stadionu. Zvečer bo gostoval v Operi državni ansambel Hrvatske; videli bomo narodne ples, s katerimi se je proslavil ta ansambel tudi v tujini. Drama in Opera za slavnostne dni nieta pripravili novih del. Dne 27. t. m. bodo igrali »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, naslednji dan pa »Ohridsko legendo« in »Operacije«, v nedeljo »Veroniko Deseniško« ali »Era« in »Profesorja Klepca«, v ponedeljek pa »Celjske grofe«.

Po prazniku Fronte bo še več zanimivih prireditev. Na plavalnem stadionu v Koleziji bo 28. aprila zabavna dresalna revija na vodi, na Stadionu bo prvenstvena nogometna tekma igralcev druge lige, v Operi pa bo promenade koncert godbe-zmagovalke v šestmesecnem tekmovanju. V nedeljo bo dopoldne promenade koncert; železničarji bodo odprli svoj stadion v Šiški, na katerem bodo ves dan tekmovanja športnih in fizikturnih društev. V Koleziji bodo ponovili ta dan zabavno dresalno revijo. Gostinska podjetja pa bodo priredila na dan pred 10-letnico OF in na sam slavnostni dan veselice in zabave. Slednjič omenimo še spored ljubljanskih kinematografov. Predvajali bodo jugoslovanske in slovenske filme, ki smo jih že videli, morda jim bo uspelo dobiti tudi en nov jugoslovanski film; od tujih filmov bomo gledali italijanskega »Sanje s ceste« in ameriškega »Škotska kri«.

Železničarji za kulturni dom v Trstu

Teritorialni odbor sindikata železničarjev Ljubljane je danes določil 100.000 dinarjev za zgraditev kulturnega doma v Trstu. Istočasno apelira teritorialni odbor na vse druge kolektive železničarjev v naši domovini, da tudi oni na podoben način pomagajo primorskim Slovincem in Hrvatom, ki žive v Trstu in si z lastnimi silami in z lastnimi sredstvi grade nov kulturni dom.

Posmrtno ostanke italijanskih partizanov bodo še ta mesec prepeljali

Beograd, 6. aprila (Tanjug). Trinajstega aprila bodo iz Zagreba z vojaškimi častmi odpeljali posmrtno ostanke italijanskih partizanov, ki so padli med narodnoosvobodilno vojno v Jugoslaviji.

V dobrem mesecu se je posrečilo najti v Fruški gori, Sandžaku, Bosni in Sremu ostanke 30 mrtvih partizanov, ki so bili te dni preneseni v Zagreb. V prvi polovici aprila bodo v Milanu, Turinu, Genovi, Florenci in drugih mestih v Italiji komemoracije za padle italijanske borec, 25. aprila pa glavna komemoracija v Rimu.

Reorganizacija in rekonstrukcija zvezne vlade

Beograd, 6. aprila (Tanjug). — Danes popoldne ob 18. uri je bila druga seja Prezidijske Ljudske skupščine FLRJ z dnevnim redom:

1. Reorganizacija vlade FLRJ;
2. rekonstrukcija vlade FLRJ.

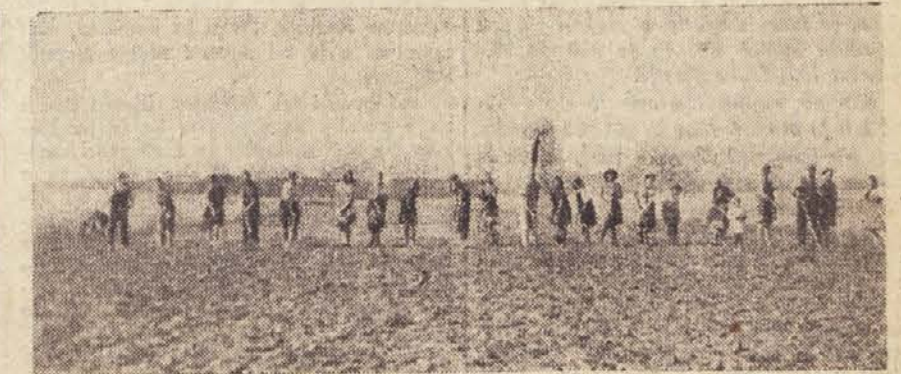
Na seji je član Prezidijskega sveta Kidrič, predsednik Gospodarskega sveta FLRJ in predsednik zvezne Planske komisije, podal obrazložitev reorganizacije zvezne vlade. Tovariš Boris Kidrič je poudaril, da je dosedanja razvoj delavskih svetov in delavskih upravnih odborov omogočil, da lahko celo vrsto državnih funkcij na področju gospodarstva (operativnega vodstva, izmenjave in samega planiranja) lahko prenese na neposredne proizvajalce, na njihova združenja in njihove organe, s čimer bomo bistveno skrajšali državni aparat. V skladu s tem bodo predlagani reorganizaciji zvezne vlade, kakor tudi po reorganizaciji, ki jo bodo izvedle republiške vlade, izpadla iz vlad številna dosedanja gospodarska ministrstva, oziroma se bodo spremenila v glavne direkcije z delavskimi sveti.

Kot drugi bistveni moment v zvezi s predlogom o reorganizaciji oziroma skrajšanju zvezne vlade je poudaril, da smo vse ključno gospodarstvo naše države (črna metalurgija, barvasta metalurgija, nafta, strojegradnja) izročili v pristojnost ljudskih republik, kar je nov dokaz trdnosti naše FLRJ.

Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je nato na predlog predsednika vlade FLRJ sprejel ukaz o reorganizaciji vlade FLRJ. Ukaz se glasi:

I. Od dneva, ko bo stopil v veljavo ta ukaz, bo obsegala vlada FLRJ naslednja ministrstva in svete:

Predsedstvo vlade, ministrstvo za zunanje zadeve, ministrstvo za notranje zadeve, ministrstvo narodne obrambe, finančno ministrstvo in pravosodno ministrstvo, Svet za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti, Svet za znanost in kulturo, Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko, Gospodarski svet — z glavno upravo za plan, zveznim zavodom za statistiko in evidenco kot svojimi organi, ministrstvo za zunanjo trgovino, Svet za energetiko in ekstraktivno industrijo, Svet za strojegradnjo, Svet za predelovalno industrijo, Svet za gradbene posle, Svet za kmetijstvo in gozdarstvo, Svet za blagovni promet z glavno upravo za turizem in gostinstvo kot samostojnim organom, Svet za promet in zveze — z glavno direkcijo jugoslovanskih železnic, glavno direkcijo rečnega prometa, glavno

Na zadružnem polju v Prekmurju

Tristo kmečkih delovnih zadrug tekmuje

Skoraj vsak dan beremo, kako tekmuje delovni kolektiv te in one tovarne ali rudnika. Marsikdo se pri tem vpraša: kaj pa naše zadruge? Ali morda tam besede tekmovanja ne pozna? No, pa poglejmo malo, kako je s to stvarjo v zadrugah.

Rešnici na ljubo moramo povedati, da lansko tekmovanje zadrug res ni bilo povečano tako, da bi zaslužilo to ime. Več zadrug je začelo tekmovati šele jeseni. To res ni bilo pravo tekmovanje, ampak je viselo bolj v zraku. Saj nam je očito, da je treba začeti tekmovati že v začetku leta, ne pa šele takrat, ko je delo na polju že pri koncu. Tekmovanje pa je bilo tako zato, ker je bilo slabo pripravljeno. In končno — saj tudi ne moremo zahtevati od naših mladih zadrug, da bi imelo njihovo tekmovanje že tako popolne oblike kakor tekmovanje v industriji.

Letos je stvar malo drugačna. Po skrbno izdelanem načrtu so začele zadruge tekmovati že v zimskih mesecih. V tekmovanje — v okrajnem merilu — se je vključilo 300 zadrug. Tako na primer: v celjski okolici — vseh 17 zadrug, v mariborski okolici — vseh 27, v sežanskem okraju — vseh 27, v postojanskem okraju — vseh 18, v radgorskem okraju — 17, v goriškem — 37 itd. — V republiško tekmovanje pa je zajetih 21 najboljših zadrug. Tekmujejo v petih skupinah: poljedelka, poljedelko-živinorejska, čisto živinorejska, vinogradniška in sadjarska.

Tekmovanje v zadrugah ni preprosta stvar. Saj bo komisija, ki bo v kratkem ocenjevala njihove uspehe, pregledala vse dejavnosti: priprave za setev, izkoriščanje strojev, čiščenje, branjenje, apneje, urejanje sadovnjakov itd.

Katero zadruge bodo prve? Zdej ne moremo še ničesar reči, prav gotovo pa je, da bodo prve tiste, kjer bo delo dobro organizirano. Tudi v letošnjem tekmovanju se kažejo nekatere nepravilnosti. Marsikje je tekmovanje premalo načrtno, mnoge zadruge se sicer drže splošnega tekmovalnega načrta, niso pa sklenile pismenega dogovora z nobeno zadrugo. Tudi pregleda o tekmovanju marsikje nimajo. Seveda pa je uspeh tekmovanja odvisen tudi od tega, kako ga bo podpirala vaška Fronta.

V republiško pristojnost je prešlo v Sloveniji 16 zveznih podjetij

Po odredbi, ki jo je izdala zvezna vlada, je prešlo s 1. aprilom veliko število podjetij v naši državi iz zvezne v republiško pristojnost. Od zveznih podjetij v Sloveniji so prešla v republiško pristojnost naslednja podjetja: Železarne Jesenice, Gustanj in Store, Tovarna avtomobilov v Mariboru, Titovi zavodi »Litostroj« v Ljubljani, Tovarna kovinskih konstrukcij »Franc Leskošek« v Mariboru, Proizvodnja nafte v Dolnji Lendavi, Topilnica in valjarna oinka v Celju, Rudnik svinca in topilnica v Mežici, Industrija kovinskih polizdelkov »Impol« v Slovenski Bistrici, Tovarna glinice in aluminija v Strnišču, Metalurški servis v Celju, Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani, »Hidromontaža« v Mariboru in »Hidroelektroprojekti« v Ljubljani. Zadeve, ki so jih glede navedenih podjetij dosegli opravljale razne zvezne generalne direkcije, preidejo na republiške generalne direkcije.

TOVARNA BRUSOV je prejela zasluženo priznanje

Maribor, 6. aprila. Včeraj je prejel 142-članek delovni kolektiv mariborske tovarne umetnih brusov prehodno zastavo Predsedstva vlade LRS in denarno nagrado 25.000 dinarjev. Hkrati pa je izročil minister Pavle Žavcer predsedniku Delavskega sveta prehodno zastavo Generalne direkcije kemične industrije LRS za dosežene uspehe v februarju.

V tovarni brusov v Mariboru izdelujejo vse vrste brusov. Na sliki vidimo serijo najmanjših. Izdelani so v glavnem iz plemenitega korunda.

lansko delovno nalogo so presegli za okrog 12%, izmeček zmanjšali za 1%, v delovni disciplini se zlahka kosajo z vsakim podjetjem, krožek Ljudske tehnike je marljiv, 12 tovarnišev in tovarnišic je napravilo šoferski izpit itd. Kako gospodarji delavske svete, pa pove tudi tale primer. V zveznem svetu za predelovalno industrijo so planirali tudi uvoz nekaj vrst brusov Pritožbi delavskega sveta, naj rajši uvozijo gradivo, izdelavo teh brusov pa prepuste tovarni, niso hoteli ugoditi. Šele po osebnem obisku predsednika delavskega sveta in dveh članov pri teh ljudeh so to dosegli, skupnosti pa prihranili precej deviz.

lansko delovno nalogo so presegli za okrog 12%, izmeček zmanjšali za 1%, v delovni disciplini se zlahka kosajo z vsakim podjetjem, krožek Ljudske tehnike je marljiv, 12 tovarnišev in tovarnišic je napravilo šoferski izpit itd. Kako gospodarji delavske svete, pa pove tudi tale primer. V zveznem svetu za predelovalno industrijo so planirali tudi uvoz nekaj vrst brusov Pritožbi delavskega sveta, naj rajši uvozijo gradivo, izdelavo teh brusov pa prepuste tovarni, niso hoteli ugoditi. Šele po osebnem obisku predsednika delavskega sveta in dveh članov pri teh ljudeh so to dosegli, skupnosti pa prihranili precej deviz.

Slovenski veterinarji zborujejo

Ljubljana, 6. aprila. V dvorani ministrstva za kmetijstvo se je začel danes občni zbor društva veterinarjev in veterinarskih pomočnikov Slovenije. Razen velikega števila delegatov so zboru prisostvovali tudi ministar za kmetijstvo tov. Simončič in predstavniki ministrstva za ljudsko zdravstvo, JA, ekonomske fakultete, zdravniškega društva, društva agronomov, veterinarskega društva iz Srbije, kmetijskega znanstvenega zavoda itd. Zbor je začel načelnik uprave za veterinarsko službo dr. Albin Sedej, ki je imel tudi uvodno poročilo o delu in nalogah veterinarske službe v Sloveniji.

Dr. Sedej je omenil nekatere važne pomanjkljivosti veterinarske službe. Gre predvsem za preslabotno delo pri sistematičnem zatiranju živalskih kužnih bolezni, za kar manjka ne samo strokovnjakov, temveč čisto tudi najosnovnejših

gnotnih sredstev. Govoril je tudi o klavnicah, ki so večidel nehigiensko urejene. Na koncu je poudaril, da imajo pri vseh zdravljnih prednost kužne bolezni, ki še resno zavirajo napredek naše živinoreje. Na tem področju so bili lani že doseženi znatni uspehi; tako je bila rdečica v glavnem zajezena in ni povzročila večje škode. Na Tolminskem je bilo pregledanih nad 15.000 goved, za kar zaslužijo veterinarska služba posebno pohvalo.

Danes je bil strokovni del zboru in so delegati poslušali predavanja o problematiki vitaminske in mineralne prehrane domačih živali, o hormonski terapiji v borbi proti plodnostnim motnjam, o higieni mesa in mesnih izdelkov itd. Jutri bo upravni. V nedeljo pa društveni del zboru. To obširno zborovanje slovenskih veterinarjev je zelo važno predvsem zaradi novih smernic in nalog za pospeševanje razvoja naše živinoreje.

Slaba igra s številkami

Po večkratnem odlaganju je bil ta eden kongres KPI v Rimu. Glavno besedo je seveda imel Togliatti. Pisali smo že, da se je ponudil za sodelovanje v vladi, ki bi vodila drugačno zunanjo politiko, to je, da bi se približala politiki, ki jo vodi v Kremlju. V Togliattijevem govoru pa je bilo nekaj značilnega. Sprito izstopanja iz KPI, ki je vedno bolj množično, je hotel Togliatti v svojem govoru napraviti močan vtis in je navedel številčnost italijanske partije.

Skupno število članstva je 2.576.487. Od teh je 553.415 žena in 463.894 mladincev. Na kongresu so trdili tudi, da se je število članstva v enem letu zvišalo za 461.225 članov.

Pa poglejmo nekoliko za kulise te igre s številkami. Tednik »Vie nuove« je pred nekaj časa tudi objavil število članstva in sicer za leta nazaj. Po teh podatkih je bilo na primer leta 1948 2.115.252 članov. V tem letu je bila objavljena tudi budimpeštanska enciklika. »Vie nuove« trdi, da je od takrat do letos naraslo članstvo na 2.575.000. Do tu izgleda vse najlepše. Vendar pa je račun drugačen. Pred letom 1949 članstvo mladinske organizacije ni bilo upoštevano v splošnem številu partijskega članstva. Od leta 1949 pa ga pršteva, da je število članstva večje. Račun pove torej, da je letos manj članov kot jih je bilo ob izidu budimpeštanske resolucije, kljub temu, da so informbirojevci neprestano množično rekrutirali nove članstvo in da se je v zadnjem letu »zvišalo« število članstva za skoraj pol milijona. Ali je torej samo v zadnjem letu skoraj pol milijona članov izstopilo in ustopilo pol milijona novih?

To so uradni podatki KPI, ki dokazujejo najmanj, da je njihova igra s številkami močno neresna. Trudijo se pač prikriti neprestano slabljenje KPI. Če bi povedali resnično število tistih, ki jih lahko smatrajo za svoje aktivne pripadnike, bi bila slika popolnoma drugačna. Bila bi resen pouk, kako zgrešena je informbirovska petokolonska politika. Zbiranje članov na način, da se celo v trafikah lahko upisujejo fašisti in vsi, ki hočejo sodelovati z njimi, jim ne bo pomagalo.

Pa ne samo to. Togliatti je na kongresu dobesedno dejal: »Najvažnejši element v sedanjem položaju na svetu je nezbežno približevanje vojni. Tudi tako razlivanje s sovjetskimi bajonetmi ne bo ustvarilo razpoloženja, ki bi jim pomagalo iz zadrege. To ne more prisiliti italijanskega proletariata, da bi začel ustopati v informbirovske vrste, niti ne bo moglo zadrti nadaljnega izstopanja. Zgodovina zadnjih mesecev je pokazala, da propada KPI prav zaradi takega razlivanja z orožjem, ki je zamenjalo prizadevanje za resnični mir in razredni boj. Igra s številkami in prerokbe o vojni izdajajo le vedno večjo slabost kremelskih konzulov v Italiji.

STALIŠČE AZIJSKIH DRŽAV DO KOREJE

Predstavniki 12 azijskih držav za ustaveitev sovražnosti in začetek pogajanj

New York, 6. aprila (Tanjug). V stanovanju indijskega delegata Benegala Raua v New Yorku so se sešli zastopniki 12 azijskih in srednjevzhodnih držav (Afghanistana, Burme, Egipta, Indije, Indonezije, Irana, Iraka, Libanona, Pakistana, Saudske Arabije, Sirije in Jemena). Kot opazovalec je bil navzoč tudi zastopnik Filipinov.

Zastopniki teh držav so sklenili storiti nove korake za ustaveitev bojev na Koreji. Na tem sestanku so zastopniki omejenih držav izmenjali svoja gledišča o položaju na Koreji, ki je po presoji večine teh zastopnikov danes ugodnejši kakor kdaj koli prej. Zastopniki so se v glavnem strinjali s tem, da bi novo rečno prizadevanje Združenih narodov za rešitev korejskega spora lahko pripeljalo do konkretnih uspehov.

Ugotovili so, da bi bilo treba kitajski in severnokorejski vladi poslati nov poziv za ustaveitev sovražnosti in za začetek razgovorov. Vendar pa bi se bilo treba prej še posvetovati s komisijo za dobre uslove in z nekaterimi delegacijami. Zastopniki 12 držav so tudi mnenja, da bi bilo treba prej ugotoviti, ali misli 14 držav, katerih sile so udeležene pri

Mac Arthurjeve čete še vedno napredujejo

Tokio, 6. aprila. Agencija Franco Presse poroča, da so ameriške in južnokorejske sile še nadalje napredovale na osrednjem in zahodnem delu korejskega bojišča v dolžini 56 km. Ameriški oddelki so naleteji na močan odpor severno od Jongjonga. Ta kraj leži približno 1 km severno od 38. vzporednika. Na desnem krilu zahodnega bojišča in na osrednjem odseku bojišča so ameriške čete prestopile vzporednik skupaj z grškimi in stamskimi četami in so morale premagati močan kitajski odpor. Ko so zapuščale svoje položaje, so kitajske čete zapustile za seboj številna mimska polja.

TIBET, vmesna država med Kitajsko in Indijo, ali pa kitajska pokrajina

Konec prejšnjega leta so nekatera agencije javile, da so kitajske čete vkorakale v Lhaso, prestolnico Tibeta, vendar pa ta vest ni bila nikoli uradno potrjena. Čeprav so kitajske čete zasedle samo del Tibeta, pa je njihov vpliv vedno močnejši tudi v ostalih delih Tibeta, ki so še pod suverenostjo Dalai lama, vrhovnega poglavarja tibetskih budistov.

Centralna kitajska vlada je lansko leto v svoji novoletni poslanici objavila pogoje, pod katerimi bi bila pripravljena priznati regionalno avtonomijo Tibeta v okviru Kitajske republike. Pekinska vlada bi priznala avtonomijo Tibeta in

akociji Združenih narodov na Koreji, razglasiti deklaracijo o reševanju tega vprašanja.

Danes popoldne so se zastopniki 12 držav znova sešli. Navzoč je bil tudi Fasil Nervo, član komisije za dobre uslove, kateri je Generalna skupščina naročila, naj posreduje med Kitajsko in Združenimi narodi.

Truman o vojni nevarnosti na Koreji

Washington, 6. aprila (Tanjug). Predsednik ZDA Truman je izjavil na tiskovni konferenci, da je nevarnost tretje svetovne vojne ob današnjem položaju enaka nevarnosti, ki je obstajala v zadnjih štirih letih. Takšna nevarnost je bila po Trumanovih besedah med blokado Berlina, med umikom iz Irana, Grčije in Turčije ter od začetka spopada na Koreji. Vendar pa je Truman izrazil upanje, da do tretje svetovne vojne sploh ne bo prišlo.

Truman se je dotaknil tudi izjave predsednika predstavniškega doma ameriškega kongresa Sama Rayburna, ki je dejal, da se v Severni Koreji koncentri-

Ameriška letala na pogon s stisnjanim zrakom tipa »Sabrac« so se danes spopadla po Reuterjevem sporočilu v bližini mandžurske meje z letali tipa »Mig«. V sriditi letalski bitki, ki se je je udeležilo 12 ameriških letal in 30 severnokorejskih letal tipa »Mig«, so ameriški piloti uničili in poškodovali 5 severnokorejskih letal.

V poročilu glavnega štaba severnokorejskega poveljstva je rečeno, da so severnokorejske čete in kitajski dobrovoljci še nadalje zapleteni v hude boje in da zadajajo sovražniku velike izgube v moštvo in materialu.

oblast Dalai lamo le v primeru, če bi 1) lahko kontrolirala zunanje odnose Tibeta in 2) če bi dobila kontrolo nad obrambo Tibeta.

Tibet bi bil sicer pripravljen priznati suverenost LR Kitajske, vendar pa je proti temu, da bi bile kitajske čete stalno na ozemlju Tibeta ali pa na njegovih mejah. Manjša skupina premožnejših in vplivnejših Tibetancev pa je proti temu, da bi Tibet takoj pristal na kitajske pogoje. Mednarodni opazovalci v New Delhiju smatrajo, da bodo Tibetanci kljub opoziciji časoma prisiljeni priznati in sprejeti pogoje pekinske vlade — samo da bi se Dalai lama obrznil na oblasti.

Kitajci so spretno postavili zanko Tibetancem. Ako hočete imeti Dalai lamo, potem morate sprejeti vse naše pogoje in predloge. To je njihova politična strategija. V nasprotnem primeru pa bo moral Dalai lama zapustiti Tibet, na njegovo mesto pa bo prišel drug predstavnik, ki bo užival popolno zaupanje pekinskega režima.

Kot poroča agencija Nova Kitajska, je »veliki lama« Siandzingabi obiskal Mao Ce Tung in Cu En Laja v glavnem mestu pokrajine Tsinhai. Med drugim je izjavil, da priznava Tibet nacionalno politiko in bleščečo avtoriteto Mao Ce Tung in centralne vlade LR Kitajske.

Kljub temu, da se danes Tibet upira kitajskemu pritisku in da uživa v tem tudi moralno podporo indijske vlade, ki je močno zainteresirana na tem, da bi se kitajski vpliv ne razširil preko Tibeta v obrobne himalajske države Nepal in Bhutan, pa je položaj v Lhasi vedno težji. Kitajci so sicer ustavili vojaške operacije proti Tibetu, zato pa so povečali politični in ekonomski pritisk na to oamljeno goreko deželo.

Tretja tajna seja namestnikov zunanjih ministrov

Pariz, 6. aprila (Tanjug). United Press poroča, da so imeli namestniki zunanjih ministrov štirih velikih sil danes triurno tajno sejo pri kosilu v sovjetskem veleposlaništvu, ki ga je priredil namestnik sovjetskega ministra za zunanje zadeve Andrej Gromiko. To je bila tretja tajna seja namestnikov, odkar so se začela njihova pogajanja v Parizu. Po seji je bilo sporočeno, da je bila današnja plenarna seja namestnikov preložena na jutri. Na današnji tajni seji v sovjetskem veleposlaništvu so bili navzoči samo nam-

rajo kitajske oborožene sile in da smo lahko že na pragu tretje svetovne vojne. Pri tem se je Truman omejil na izjavo, da je Rayburn človek, ki se mu lahko verjame. Truman ni hotel potrditi ali demantirati novice, da je bilo generalu Mac Arthurju dovoljeno bombardirati kitajsko ozemlje, če bodo Kitajci napravili kakšen večji letalski napad na Koreji.

AMERIŠKE REPUBLIKE ZA POMOČ ZN

New York, 6. aprila (AFP). Politični in vojaški odbor panameriške konference je z 20 glasovi sprejel resolucijo, ki obljublja podporo ameriških republik Organizaciji združenih narodov in kontinentalni obrambi do skrajnih meja njihovih ozemelj. Argentina se je vzdržala glasovanja.

Pred glasovanjem je Argentina predložila spreminjalni predlog, ki poudarja, da podpora Organizaciji združenih narodov in kontinentalni obrambi ne bo škodila upravičeni obrambi nacionalnih ozemelj. Pripomniti je treba, da se je Argentina vzdržala glasovanja o istem vprašanju tudi v Organizaciji združenih narodov.

Kako delajo naša gradbena podjetja

(Nadaljevanje s 1. strani.)
Mernih potrebščin, niti izvežbanega strokovnega kadra. Ker rezervni deli niso izdelani tako precizno, kakor jih je moč izdelati le v tovarnah, kjer jih izdelujejo serijsko, tudi stroj sam ne obratuje takokakor bi bilo potrebno. Zato so okvare še večje, posebno, ker se pri slabo izdelanih rezervnih delih tudi ostali mehanizem hitreje obrabi.

Če hočemo v bodoče ekonomično graditi in ekonomično izrabljati mehanizacijo, moramo postopoma izmenjati stare stroje in jih nadomestiti z novimi. Ni umestno gledati samo na število strojev po republikah in se vpraševati, čemu potreba po nabavi novih gradbenih strojev, ko vsi vemo, da starega železa ni vredno več popravljati ter ulagati kvalificirane ure v slab stroj, ki bo obratoval morda le nekaj dni. Gradbena podjetja ne morejo graditi tehnično kompliciranih objektov kapitalne graditve, ne da bi jim zagotovili kredite za njihove investicije kapitalne graditve in družbenega standarda in ne da bi jih po tolikih letih opremili vsaj z najnimi novimi gradbenimi stroji. Ni dovolj, da usako leto zahtevamo plan potrebe po novih gradbenih strojih, realizacije plana pa ni. Industrijska podjetja so plan dobave novih strojev bolje izpolnila kot gradbena, čeprav vsi vemo, da naša industrija ne bo hitro zgrajena, ako ne bomo imeli tehnično dobro opremljenih gradbenih podjetij.

Drugi činitelj, ki mnogo pripomore k dobremu uspehu na gradbišču, je naš tehnični kader. O njem, o njegovi pravilni zaposlitvi smo imeli v naši republikli točno evidenco. Statistika nam pokaže, da niti en procent tehničnega kadra ni ostal izven državnega sektorja. Najboljši kader je šel v gradbeno operativno in v projektantska podjetja, kader, kateremu pa operativna ni bila pri srcu, je šel v administracijo. V pomoč drugim republikam smo pošiljali vedno le zdrave ljudi, vtem ko so bili zaposleni v Sloveniji tudi boltni, kar je bilo vsekakor v škodo zmogljivosti naših podjetij.

meestniki, vsak z enim pomočnikom in tolmačem. Čeprav so bili zadnje dni podani novi predlogi z obeh strani, ki so nekoliko približali stališče, so vendar še ostala tri poglavitna sporna vprašanja, ki bi jih bilo treba rešiti, če naj se doseže dokončen sporazum o dnevnem redu. Sovjetska zveza namreč še zmeraj vztraja pri tem, da naj bi se razpravljalo o zmanjšanju oborožitve štirih sil, zahodne sile pa hočejo, da bi se najprej razpravljalo o splošnem obsegu oborožitve, vtevisi tudi oborožitev satelitskih držav sovjetskega bloka. Sovjetska zveza dalje predlaga, naj se razpravlja o razorožitvi štirih sil, ne pa o splošni razorožitvi, kot to predlagajo zahodni delegati. Končno vztraja sovjetski zastopnik v nasprotju z zahodnimi delegati pri tem, naj se med vprašanji o vzrokih današnje napetosti na svetu najprej obravnava vprašanje nemške razorožitve. Sodijo, da so namestniki ministrov na današnji seji razpravljali o teh nesoglasjih, ki praktično onemogočajo, da bi se dosegel sporazum o dnevnem redu četverne konference.

ANKETA O BREZPOSELNOSTI V ITALIJI

Rim, 6. aprila. (Tanjug). Posebna parlamentarna komisija, v kateri je 10 senatorjev in 9 poslancev, bo te dni opravila anketo o brezposelnosti v Italiji. Namen te ankete je, da bi se našel način, kako bi bilo mogoče zaposliti brezposelne delavce. V Italiji je zdaj več kot 2 milijona brezposelnih delavcev.

IZVOZ MESA IZ ARGENTINE SE ZMANJSUJE

Buenos Aires, 6. aprila. Po podatkih, ki jih je prinisel argentinski časnik v angleškem jeziku »Rimes«, se je izvoz mesa iz Argentine zelo zmanjšal, ker je bil izvoz v Britanijo ustavljen. Tako je n. pr. v letošnjem januarju v Italijo izvozlja kromaj 19.880 ton mesa, v primeru z 89.553 tonami v januarju 1950. Vel. Britanija, ki mora meso uvažati, pa uvažuje zdaj meso iz držav Britanske skupnosti, ker se z Argentino ni mogla sporazumeti za ceno.

Kitajska kolona pasira Lhaso. Kitajske čete še niso prevzele oblasti v Lhasi

Riž in prehrana Azije

Dogodki na Daljnem vzhodu se že nekaj desetletij bolj ali manj sučejo okoli osnovnega vprašanja — preskrbe azijskih držav za glavno hrano, rižem. Ne glede na vojaške spopade na Koreji, boje v Vietnamu in negotov položaj v drugih državah, je riž še vedno močan barometer, okoli katerega se plečejo pomembni politični in gospodarski načrti.

Napačno bi bilo ocenjevati pomen riža s stališča potreb Evropejca po žitu. Za azijske narode ni riž samo eden osnovnih artiklov prehrane. Srednji in siromašni sloji, na primer v Vietnamu, so zadovoljni, če lahko dobijo vsaj po dve skodelici riža dnevno. Nekaj podatkov naj pokaže, kako velike so najbolj nujne potrebe azijskih narodov po rižu. Po uradnih statistikah je od skupno 460 milijonov Kitajcev 360 milijonov osnovna hrana riž. Prebivalci Indije so drugi največji potrošniki. 17 milijonov prebivalcev Burme, 15 milijonov prebivalcev Sijama, 14 milijonov Indonezijcev itd., vsem tem je riž praktično edina hrana. V Vzhodni Aziji so prav tako veliki potrošniki riža Japonci, ki štejejo 77 milijonov, pa tudi Korejci, ki jih je 24 milijonov. Skoraj lahko rečemo, da je problem riža problem, kako prehraniti nekaj manj kot polovico človeštva. Ze po teh podatkih nam postane razumljivo, kako važno gospodarsko in politično vprašanje je za Azijo riž.

Na splošno so menili, da je bila predvojna proizvodnja riža v Aziji dovolj velika za pokritje osnovnih potreb. Seveda je tudi ta ocena azijske proizvodnje

zelo dvomljiva, kajti zdj se, da ne računamo na milijone, ki so ob več skodelicah riža dnevno, umirali. Predvojna proizvodnja Kitajske in Indije (skupno s Pakistanom) je služila le za domače potrebe. Indokina, Indonezija in Siam pa so v večji ali manjši količini riž tudi izvažale. Tržne cene riža so določale prav te tri države in Singapur, je bil glavna tehnična svetovnega trga z rižem.

Japonska okupacija je pridelovanje riža v Aziji zelo razmajala, količina pridelka je padla, s tem pa je izgubila tudi normalna trgovina z rižem. Viške pridelka, ki so prej šli v izvoz, je Japonska zasledila zase. Po statističnih podatkih OZN se je pridelovanje riža v Aziji gibalo takole: Burma je pridelala leta 1938 7,8 milijona ton, 1946 — 2,6 milijona ton in 1950 — 4 milijone ton riža. Za Kitajsko računamo, da je pridelala 1946 30,9 milijona ton in 1950 — 44,5 milijona ton riža. Na Formozu so pridelali 1938 — 1,8 milijona ton in 1950 — 1,5 milijona ton riža. V Indiji so pridelali 1938 — 39,9 milijona ton (skupno s Pakistanom) in 1949 — 28,7 milijona ton (brez Pakistana). V Indokini je znašal pridelok riža leta 1938 — 8,3 milijona ton, leta 1950 pa komaj 4,6 milijona ton. Na otoku Javi so pridelali leta 1938 — 6,5 milijona ton riža, lani pa 6,1 milijona ton. Na Filipinih je pridelok riža lani isti kot leta 1938 (2,2 milijona ton). Med temi pridelovalci riža je še Siam, ki je edini povečal pridelok, in sicer od 4,5 milijona ton leta 1938 na 5,6 milijona ton lani. Tako lahko pri vseh azijskih pridelovalcih riža vidimo občuten padeč

iz izjemo Sijama. Povečanje kitajske proizvodnje v letih 1946 in 1950 pa je še vedno pod ravnišo iz predvojnih let.

V Indokini je bil pridelok riža pred vojno silno pomemben. Od tu so l. 1939 izvozili nad poldrug milijon ton riža vzhodoma in jugovzhodno Azijo in Severno Afriko. Ta velik izvoz je pred Indokino odpiral možnost aktivne gospodarske bilance. Toda japonska okupacija in surovo ropanje dežele je popolnoma zavrla razvoj pridelovanja riža in celo več, začela se je strma pot navzdol. Po razglasitvi neodvisnosti 9. marca 1945 je bil pridelovanje riža prepuščeno iniciativi posameznikov, kar pa je omogočilo le delno zboljšanje. Razširitev narodno-osvobodilnega boja po vrnitvi Francozov pa je tudi to začasno zboljšanje znova ustavila. Zanimivo je, da so v Indokini uspeli dobiti v svoje roke trgovino z rižem kitajski trgovci. Čeprav jih, kot pišejo nekateri časopisi, sovražijo tako Francozi in Bao Daj kakor tudi Ho Ši Hin, jih narodnoosvobodilno gibanje vendarle ščiti. Baie zaradi tega, ker ti trgovci z rižem trgujejo tudi z orožjem.

Na Kitajskem računamo, da je bil pridelok riža pred vojno približno za deset odstotkov premajhen, da bi lahko zagotovili domače potrebe. Kitajska je bila prisiljena razen notranje trgovine z rižem uvažati riž tudi iz Indokine, Burme in ZDA. Vojna z Japonsko in zatem kitajska revolucija pa sta položaj še poslabšali. Posledica napetosti, ki je postala posebno ostra po kitajski intervenciji na Koreji pa je, da so tudi ZDA prenehale z vsakršnim izvozom riža v Kitajsko. Težkega prehranbenega položaja

Kitajske ne bo moglo rešiti sovjet. posojilo 300 milijonov dolarjev, ki pomeni komaj kapljico v morje. Mao Ce Tung in njegova vlada bodo očitveno morali tu najti izhod. V kitajski zgodovini je zaradi gospodarskih kriz pomrlo na tisoče Kitajcev od lakote.

Tudi Koreja, ki je zdaj v središču mednarodne pozornosti, je važen pridelovalec riža. Južna Koreja pridelala navzlic temu, da je 21% zemlje neobdelane, približno štiri petine riža na Koreji. Leta 1948 je znašal pridelok riža na Koreji nad dva milijona ton. Od tega so nekaj manj kot 40% izvozili na Japonsko. Pri tem pa je treba pripomniti, da se je tudi pridelovanje riža na Koreji zaradi japonske okupacije precej znižalo. K temu pa je še pripomoglo veliko pomanjkanje umetnega gnojila, ki ga proizvajajo v Severni Koreji. Koliko sta severnokorejski napad in kitajska intervencija na Koreji povezana z riževim bogastvom na jugu pa je danes težko reči. Nedvomno pa je tudi prehrana z rižem imela pri tem svoj delež.

Združene države Indonezije so bile nekajdo zelo pomembne zaradi izvoza riža. Prav tako kot v drugih azijskih državah se je tudi tu znižal pridelok zaradi japonske okupacije in negotovega položaja v vojni. Zdal primanjkuje v Indoneziji riž celo za domače potrebe. Zaradi tega je Indonezija dobila lani posojilo 10 milijonov dolarjev za nakup riža v ZDA.

Edina država, ki je povečala svoj pridelok riža, je Siam. Zanimivo je, da je sijamsko pridelovanje riža zelo modernizirano in da jim pri tem pomagajo nemški in ameriški strokovnjaki. Siam ima o

tem sklenjen tudi sporazum z nemško vlado v Bonnu.

Prav tako kot v Kitajski tudi v Indiji pridelok ni dovolj velik, da bi lahko zadovoljili domače potrebe. Znano so prošnje Indije za pomoč v hrani in dolge razprave v ZDA ali naj se ta pomoč dodeli ali ne. Za Indijo, kakor tudi za nekatere druge države Azije, pa velja tudi to, da lahko riž nadomestijo z žitom, vendarle samo deloma. Polpnomna nadomestila riža z žitom še dolgo ne bo mogoče.

To je na kratko nekaj osnovnih podatkov o sedanjem položaju azijskih držav glede preskrbe z rižem. Azija, ki je nekoč izvažala riž, ga mora danes uvažati. Zaradi izredno težkega položaja je tem državam priskočila na pomoč Organizacija združenih narodov. Predvsem so dali priporočila za modernizacijo pridelovanja riža, kar pa bo težko izvesti zaradi velike politične negotovosti, ki vlada na tem delu sveta. Po statistikah OZN se je izvoz riža neazijskih držav v Azijo močno povečal. Avstralija je izvozila v Azijo leta 1939 — 10.000 ton riža, lani pa 20.000 ton. Brazilija je povečala svoj izvoz od 38 na 375 tisoč ton, ZDA pa od 97 na 325 tisoč ton.

Če je imel riž v zgodovini Azije tako veliko vlogo (tako, ko je pridelok zadovoljil potrebe azijskega ljudstva, je ta vloga sedaj, ko vlada pomanjkanje in resno grozi lakota, toliko pomembnejša. Boj za riž je bil in bo še dolgo časa eno osnovnih vprašanih tega dela sveta. Naj bo zunanji videz političnih dogodkov še tako zavil, za njim se skoraj vedno skriva riž, ki pomeni za Azijo toliko kot žito.

Ing. M. G.

So res prehudo obdavčeni?

Mednarodna zdravstvena organizacija

Tako se sprašujejo in hkrati pritrđilno odgovarjajo tisti nižinski kmetovalci, ki se kaj radi bahavo prštevaajo med zelo poštene gospodarje. V resnici sodijo seveda med »poštene« goljufe, ki jih znajo mnogokje dobro razkrinkati, ponekod pa se jim le posreči napeljati skoraj vso vodo na svoj mlin. Tako se je tudi letos zgodilo v mariborskem okoliškem okraju.

cer pa tisti, ki jih je zadel krivica, niso godrnjali, marveč dokazovali. In udeleženci zbora volivcev so krivico hitro zamenjali s pravico. Za tožbe patentiranih lažnivcev pa proti pričakanju leteli niso pokazali razumevanja. Na revnem in poštenem Kozjaku pač laž še najslabše rodi.

— od 60.000 na 145.000! Pri Antonu Kacu, lastniku 30 ha zemlje — od 88 na 218 tisoč dinarjev!...
In glej čudo: tudi skokji številki niso »prizadeti« razbitali. Navadno se namreč v takšnih primerih izredno hitro »razvija«, tokrat pa skorajda nobenega ugovora! Mar so morda hoteli z vztrajnim molkom še enkrat »glasno« povedati: na prosto nismo prodali niti jajca, niti litra mleka...?

V svetovni zdravstveni organizaciji, ustanovljeni 1. septembra 1948, je v članjenih 74 držav, med njimi tudi Jugoslavija. Sedež organizacije je tudi v Ženevi, sedeži pokrajinskih birojev pa so v Washingtonu za Ameriko, v Aleksandriji za področje Vzhodnega sredozemlja, v Novem Delhiju za jugovzhodno Azijo in v Hongkongu za področje zapadnega Pacifika. Svetovna zdravstvena organizacija je najvišji organ za povezovanje vse mednarodne zdravstvene dejavnosti. Prek svojih ustanov pomaga državam z navesti, pa tudi s posebnimi ekipami, tečajji, metodološkimi centri itd. pri zatiranju in preprečevanju raznih bolezni. Organizacija nudi znanstveno, pa tudi gnotno in tehnično pomoč zdravstvenim oblastem in ustanovam posebnih dežel pri zdravljenju in zatiranju bolezni in epidemij, skrbi za izmenjavo izkušni na vseh področjih zdravstva in posreduje državam pridobitve sodobne medicinske znanosti. Pomaža pri strokovnem in tehničnem izpopolnjevanju zdravstvene službe vseh dežel, kontrolira izvajanje mednarodnih zdravstvenih predpisov, nadzoruje in oskrbuje države s kvalitativni zdravili itd. Pri tako ogromnem in raznovrstnem delu potrebuje velika denarna sredstva. Proračun za 1951. leto znaša 6.200.000 dolarjev; prišteti je treba še okrog 4.000.000 dolarjev iz fonda Organizacije združenih narodov za tehnično pomoč.

Posebno skrb je posvetila svetovna zdravstvena organizacija s svojimi akcijami zatiranju nalezljivih bolezni: malarije, tuberkuloze in spolnih bolezni. Poslala je več zdravstvenih ekip za zatiranje malarije v azijske države in v države osrednje Amerike. Tuberkuloza terja na svetu vsako leto še zmerom na milijone smrtnih žrtev. Organizacija pomaža posameznim državam, da zatirajo tuberkulozo na svojem ozemlju z najedobnejšimi sredstvi, v zdravstveno zaostalih državah pa sama ustanavlja protituberkulozne dispanzerje (Kitajska, Formoza itd.). Organizacija sodeluje v svetovni kampanji za cepljenje proti tuberkulozi z BCG cepivom v okviru UNICEF. Na vsem svetu so pregledali že 35 milijonov otrok, proti jetiki pa so jih cepili nad 16.000.000. Celi vrsti držav je organizacija pomagala pri zatiranju spolnih bolezni, med drugim tudi pri nas (endemični sifilis).

Skoraj petina vseh smrtnih primerov na svetu gre na račun pomankljivih higienskih razmer. Zato pomaža organizacija državam, da zboljšajo svoje higienske pogoje in da vpeljejo sodobne metode higienske službe. Za zdravstveno varstvo mater in otrok pošilja organizacija v razne dežele otroške zdravničke, babice, medicinske sestre in druge strokovnjake. Iz leta v leto pa se veča tudi gnotna pomoč, ki jo pošilja v razne države organizacija Mednarodnega dečjega fonda — UNICEF. Šolska higiena, zdrava prehrana, higiena dela, zdravstvena vzgoja ljudi — to je samo nekaj izmed številnih problemov, s katerimi se bavi organizacija v svojih ustanovah in posvetovalnih organih.

Organizacija izdaja več strokovnih časnikov, v katerih seznanja zdravstvene strokovnjake vseh dežel z napredkom medicinske znanosti. Svetovna zdravstvena organizacija tudi dejansko pomaža državam pri vzgoji zdravstvenega kadra, tako n. pr. pri usposabljanju zdravnikov-specialistov za razne zdravstvene panoge. Tako je organizacija podela okrog 900 štipendij za zdravnike, medicinske sestre in sanitarne inženirje v 70 državah. Posameznim vladam pošilja strokovne zdravstvene predavatelje in vzgojitelje ter organizira posebna središča za strokovno usposabljanje zdravnikov in zdravstvenih delavcev. Takšna središča imajo že v Danski, Avstriji, Holandiji, Švedski, Finski, Franciji, Čilu, Indiji, Turčiji, Izraelu in pri nas.

Uspehi mariborske invalidske organizacije

Mariborska invalidska organizacija ima 502 člana, od teh 157 osebnih invalidov iz prve svetovne vojne, 119 vojni vdov, iz NOB pa 96 osebnih invalidov, medtem ko je vojnih sirot, vdov in staršev 114. V zadnjem letu je število članov naraslo za 63.

Organizacija je dosegla lepe uspehe v zaščiti vojaških vojni invalidov, v skrbi in pomoči svojim članom, v gospodarski osamosvojitvi, pa tudi v prostovoljnem delu. Pri podeljevanju spomenic svojim padlim borcem so v sodelovanju z Zvezo borcev ugotovili, da je še nekaj staršev padlih borcev, ki niso zaščiteni po invalidskem zakonu ter jim bo treba pomagati. Uspešno delo organizacije kažejo tudi primeri, ko je naša ljudska oblast pred kratkim priznala invalidnino nekaterim invalidom, ki jim stara Jugoslavija ni nudila nobene pomoči.

V skrbi za svoje članstvo je bil mestni odbor deležen izdatne pomoči, tako ljudske oblasti kot množičnih organizacij, prav posebno pa še od Zveze borcev. Člani so dobili nekaj tekstila in kuriva, 43 najbolj potrebnih pa je prejelo enkratno pomoč, medtem ko so trije težki invalidi dobili tri spalnice. Odbor se je tudi trudil izboljšati zaposlitvene pogoje svojih članov ter je ugodno rešil 17 takih primerov, v zadnjih mesecih pa priskrbel stanovanja bolehnim invalidom.

Štiri gospodarska invalidska podjetja: tovarna »Trak« v Studencih, kolarškokaroserijsko podjetje na Tržaški cesti, puškarna v Jurčičevi ulici, puškarna v Slovenski ulici ter komisijaska prodajalna na Glavnem trgu so lani prispevale v invalidski proračun 4.394.919 din. Najlepše uspehe je dosegla tovarna »Trak«. Namesto predvidenih 6700 ur so člani delali prostovoljno 11.918 ur. Najbolj so se izkazali pri prostovoljnem delu: mati padlega partizana Gabrijela Kukovec, Helena Dobravc, osebni invalid Ludvik Bergant, Simon Klemenčič in še mnogo drugih, ki so delali tudi po 500 ur in več.

Sladkor bomo izdelovali tudi iz koruze

V sladkornem kombinatu v Zrenjaninu grade veliko tovarno škroba, eno redkih tovarn te vrste v Evropi. Ko bo obratovala z vso zmogljivostjo, bo predelovala dnevno tudi 18 vagonov grozdnega sladkorja. Malokdo ve, da je v kilogramu koruze tri četrt kilograma sladkorja. Iz 100 vagonov koruze pridobe v Ameriki in nekaterih drugih državah 75 vagonov grozdnega sladkorja. Ko bo začela obratovati tovarna v Zrenjaninu, bo mo tudi pri nas pridobivali grozdni sladkor iz koruze. Strokovnjaku ing. Sigmundu Wolfu v Institutu za sladkor, škrob in oile v Zrenjaninu, se je posrečilo naprej rafinirati škrob, potem pa pridobiti iz njega grozdni sladkor ali glukozo.

V Srbiji bodo posejali z bombažem 1000 ha

Konec aprila bodo v Srbiji sejali bombaž. Podjetje za pospeševanje svilarstva in predelovanje bombaža v Pančevu je sestavilo plan, po katerem bodo posejali v Srbiji z bombažem okrog 1000 ha zemlje. Petnajst kmetijskih delovnih združenj letos prvič sejalo bombaž.

DOGOŠKI NAROBE SVET

Prav nasprotno se je zgodilo v ravninskih Dogošah. Pa nič čudnega. Člani krajevne davčne komisije so namreč spremenili »argumente« spekulantov v svoj kašpot. In dogoške kokoši so lani znesle le po 40 jajc, posestniki 10 ali 20 ha zemlje so zaklali le po enega 80 kg težkega prašiča, na prosto ni mogel nihče prodati niti jajca niti litra mleka, presečke krompirja in koruze pa so »požrli« dogoški delavci, ki nimajo zemlje in hodijo h kmetom na delo! In dohodki ravninskih »kmetičev« so na mah postali malenkostni.

V takšnotele »racionalizatorstvo« je seveda morala nujno poseči okrajna davčna komisija. Njen član je na zboru volivcev postregel kmetovalcem s številkami iz gospodarskih in odkupnih listov. Volivci so ga izredno pozorno poslušali. In potem? — Dohodki »kmetičev« so se namah »povečali« enkratno, dvakratno. Pri Rafaelu Horvatu, lastniku 18 ha zemlje

JANKOVA IZ LIMBUŠA SE JE »URACUNALA«

»Nimamo toliko dohodkov! Sadja ni bilo!...« je Marija Jankova na zboru volivcev v Limbušu na ves glas kričala v imenu moža Josipa in »vseh« vaščanov. Dobrih 7 ha zemlje ima, pa ii nikakor ni šlo v »račun«, da ji je krajevna davčna komisija ugotovila »kar« 139.000 din dohodka. Zato se je celo silila k joku, Peter Marinov in še dva, trije pa so jo iz »tovarištva« razglašali za mučenico. In tj trije, štiri so dejansko bili tisti »vsi vaščani«, kajti drugi udeleženci zbora volivcev so se ali muzali ali pa popolnoma mirovali.

Končno je spregovoril član okrajne davčne komisije. Zagrabil je tam, kjer je Jankovo najbolj »žulilo« — pri sadju. »Koliko jabolčnika ste imeli?« »Ne čisto sedem polovniakov...« »Kaj pa, če niso imeli vsi po tri sto litrov?« se je urno vmešal nekdo iz skupine starih.

»Tisoč osem sto litrov pa ga je prav gotovo bilo!« se je ojunčila Jankova. Član okrajne komisije je segel po nekem obrazcu in dejal: »No, vaša komisija pa je zajela le 1200 litrov jabolčnika — torej 600 litrov premalo!« In hoče nočeš je bilo komedije kar hitro konec.

BESEDA O HISNIH TRŽNICAH

Nekje v Mariboru sem ujel tale razgovor:

»Mislíš, da so kmetje na Dravskem polju prehudo obdavčeni?«
»Zdi se mi, da so!«
»Ne bo držalo. Anton Matičič iz Sobra pri Sv. Križu ima 26 ha hribovske zemlje, od tega 12 ha gozda — pa mu je krajevna komisija ugotovila 131.000 dinarjev dohodka. Anton Kac iz Dogoš pa ima 30 ha ravninske zemlje — od tega 13 ha gozda — in mu je krajevna komisija »ugotovila« 88.000 din dohodkov, okrajna pa 218.000!«

»Pa se ti ne zdi, da so pri Matičiču šli previsoko?«
»Ne. Pri Sv. Križu pošteno delajo. Pač pa najbrž drži, da so davčne komisije v ravninskih vaseh marsikaj spregledale. Samo to pomisli, da zahteva obdelovanje kozjanske zemlje mnogo več stroškov za orodje in živino kot v dolini. Tudi donos je manjši, a o poljedelskih presežkih ter prosti prodaji je res težko govoriti. Kmet na Dravskem polju, kjer je zemlja vsaj trikrat bolj rodovitna kot na Kozjaku, pa mimogrede potegne na mariborskem trgu 500, 1000 in več dinarjev. Če pa vzameva za primer pol ure od Maribora oddaljene Dogoš ali eno uro oziroma eno železniško postajo oddaljeni Limbuš — potem lahko celo pritrđilno odgovoriva na trditve marsikaterega kmeta: »Mi na trgu ne prodajamo!« — Mnogim namreč res ni treba romati na trg, ko pa Mariborčani sami pridejo k njim — in imajo zato trg kar — v hiši!«

Ali so potemtakem morda ravninski kmetje prehudo obdavčeni? Vj. K.

OBJAVA

Podjetja, ustanove in uradi se opozarjajo, da so dnevi 27. april, 1. in 2. maj državni prazniki, zato dela prosti in plačani. 28. in 30. aprila pa se opravlja redno delo in se ne moreta ta dneva nadoknaditi z nadurnim niti z nedeljskim delom.

Iz pisarne ministrstva za delo LRS

Miner Gracar Franc — trinaestkratni udarnik, odlikovan z redom dela III. stopnje

Malokdo jih pozna NASE PRIDNE KAMNARJE

Mila zima je za nami. Vrhovi Grinčevca, Kočne in Grebena še počivajo pod snegom, a v kamnolomu v Kokrji so že začeli ropotati stroji, ki drobitjo porfir za naša asfaltna cestišča.

Ogromne skladownice porfirnega kamna pričajo, da kamnarji tudi v zimskem času niso počivali. Minerji so se bili zarili v kamnolom, razstreljevali sklade in potem zlagali kamen na zalogo. Nastala je velika zaloga kamena, ki ga bodo mletli v pomladanskih in poletnih mesecih.

Redko slišimo kaj o naših kamnarjih, saj jih malokdo obišče v kamnolomih. Da jih nihče ne obišče? Potujoči kino iz Kranja pride k njim vsak teden, to je zanje razvedrilo, ki ga pošteno zaslužijo. Tudi med njimi so udarniki. Najboljši je tov. Franc Gracar, ki je bil razglašen za udarnika že trinaestkrat ter odlikovan z redom III. stopnje. Svojo petletno plansko nalogo je že izpolnil.

V zimskem času so strojniki popravili stroje in jih uredili tako, da bo zmogljivost kamnoloma večja. Pri tem se je izkazala tudi popraviljalnica v Kamniku, ki je izdelala rezervne dele, da ne bo treba čakati nanje iz tujine.

Pred kratkim se je v kamnolomu zlomilo zobato kolo vitla. Ali se je morda zaradi tega delo ustavilo? Ne! Popraviljalnica v Kamniku je izdelala novo kolo ponoči — in drugi dan so v kamnolomu že spet delali, ko da se ni nič zgodilo.

DROBNE VESTI IZ DRŽAVE

Odprti so sindikalni počitniški domovi

Dne 1. aprila so začeli poslovati vsi počitniški domovi Zveze sindikatov Jugoslavije. To je bil pravzaprav začetek glavne sezone v sindikalnih počitniških domovih, ki bo zaključena 1. oktobra, pa tudi po 1. oktobru bodo lahko delovni ljudje preživljali letni dopust v sindikalnih domovih, če bo vreme ugodno. Nekateri počitniški domovi bodo odprti do konca leta (Gozd Martuljek, Arandjelovac, Opatija, Kaštel Stari).

Glede sindikalnih počitniških domov veljajo letos tista načela kakor lani, prednost imajo seveda naši najboljši delavci, udarniki, novatorji, racionalizatorji in delavci, ki opravljajo naporno fizično delo. CO ZSJ ne bo več dajal delovnim ljudem nakaznic za brezplačno bivanje v počitniških domovih. To pa ne izključuje možnosti, da podjetja in ustanove ne bi pošiljala na počitnice svojih najbolj zaslužnih delavcev in uslužbencev na stroške sindikalne podružnice.

Novost je letos na primer, da ima član sindikata pravico dobiti nakaznico za počitniški dom in da lahko vzame s seboj tudi družinske člane, ženo in otroke. Otroci od 3.—7. leta bodo imeli 50% popusta, otroci od 7.—14. leta pa 25%. Ker je število nakaznic za sindikalne počitniške domove omejeno, bodo vpisovali otroke od 3.—7. leta na nakaznice staršev, za starejše otroke pa bodo potrebnost posebnih nakaznic, kakor za odrasle.

izdelkov. Deset dni pozneje, 14. aprila, bo odprlo podjetje v Splitu, Zagrebu in Beogradu prve prodajalne, v katerih bodo prodajali dežne plašče, zastore, torbice, predpasnike, namizne prte, moške in ženske dežnike, razne kovčke, aktovke in druge usnjene izdelke.

Ozimina kaže dobro povsod

Po podatkih poverjeništev za kmetijstvo pri OLO iz vse države kaže ozimna povsod dobro. V Vojvodini, Posavini, Sremu, Baranji, Pomoravju in drugih žitotrodnih krajih je pšenica zelo lepa. V Makedoniji je ponekod že pogušalo klasje. Skoraj povsod je nevarnost, da bo žito poleglo, če ga ne bodo povajljali ali popasli. Zaradi deževnega vremena se je letos tudi plevel zelo razpasel.

Ali bo ljutomerski okraj še vedno prednjačil

Čudno skopo je število otroških vrtcev in igrišč po kmetijskih delovnih združenjih. V vsej Sloveniji imamo samo 13 združenjih vrtcev za 365 otrok. Od teh jih je 5 stalnih, 8 pa sezonskih, ki so odprti samo ob velikih poljskih delih. Razen tega pa imamo 2 otroška vrtca pri državnih posestvih v okraju Ljutomer in 1 v Belčincih, okraj Murska Soba. Otroška igrišča pa samo pri drugih v ljutomerskem okraju, in sicer tri: v Muti, Krapju in na Cvenu.

Tako v vzgojnem kot v gnotnem oziru uspevajo najbolje združni vrtci v ljutomerskem okraju. Ti so res dosegli svoj smoter. Združni jim zupajo, saj nudijo otrokom dobro varstvo in vzgojo ter resnično razbremenjujejo mater za družnico. Razen tega pa zadržniki vidijo, da je poskrbljeno za otroke v vrtcih zares boljše kakor izven njih. O tem priča tudi primer, da vinogradniška združna Vinski vrh odpira še drugi otroški vrtec, ki bo glede stavbe in ureditve eden najlepših. Tako pogosto zanemarije na deca nekdanjih viničarjev je zdaj večidel že čista in v redu opravljena. Deležna je ne samo skrbne, ampak tudi strokovne vzgoje in že prenaša kulturne in higienske navade iz vrtca v domačo hišo.

Da so združni vrtci uspeli predvsem v okraju Ljutomer, je predvsem zasluga prav tamošnjih združenj in državnega posestva, ki nudijo potrebna denarna in gnotna sredstva. Težko je razumeti, zakaj pa se drugod stvar nikamor ne premakne in da se niti sami združniki niti uprave ne zavedajo, da bi bili otrokom dolžni kaj več, kot so jim dali doslej. Poglejmo v ptujaki okraj imajo otroški

vrtce, pa ne pošiljajo vanj niti otrok, ki žive v najslabših stanovanjih, četudi niso starši dolžni k oskrbi ničesar prispevati. Delo pa, ki ga opravljajo vzgojiteljice in zadržnice kot pomožno osebje v vrtcih, podcenjujejo ali celo smešijo.

Lani so odprli pri KDZ na novo 4 otroške vrtce in 3 igrišča. Ze samo neznamo število na novo odprtih vrtcev, še celo pa težave, s katerimi so se borile uprave naših vrtcev, nam zgovorno pričajo, da niti uprave združenj niti sami združniki še ne razumejo pomena in važnosti teh ustanov. Posamezne zadržice so sicer na sestankih razpravljale o potrebi ustanavljanja otroških vrtcev in igrišč, toda dlje niso prišle, ker jim je bilo žal izdatkov. Ponekod so postali v tem zgrešenem varčevanju naravnost smešni. Tako so n. pr. v Kramarovicah žene opremile vse prostore za vrtce in jih na dan volitev v ljudske odbore svečano odprle, toda uprava združne nikakor ni hotela prevzeti vodstva ter namestiti in plačevati osebja, češ da nima denarja. V Fikšencih pa je upravnik združne s pretvezo, da ni stanovanja, celo odsvolil vzgojiteljico, ki jo je namestilo tedanje poverjeništvó za prosveto.

Seveda so bile pri odpiranju združnih vrtcev tudi težave glede gradiva za adaptacije prostorov in nabavo inventarja. Velike ovire pri ustanavljanju vrtcev in igrišč po kmetih povzročajo tudi podeželske razmere. Po vaseh strnjenegega tipa je organizacija vsekakor veliko lažja kakor v vinogradniških in hribovskih krajih. Vendar vse te ovire ne smejo biti vzrok, da ne bi letos organizirali otroških vrtcev in igrišč po KDZ. S pomladjo pridejo za kmeta dnevi, ko more je

malo misliti na kaj drugega kot na delo. Posebno velika dela, kot so košnja, žetev in podobno, tako zaposle kmečkega človeka, da na družino, pa tudi na otroke, kar pozabi. Pa ni prav, da je vaški drobni v tem času najbolj prepuščen sam sebi, da prebija prelepe poletne dneve brez nadzorstva bodisi zaprt po temačnih in bolj ali manj nesnažnih izbah ali pa na pekočem soncu po ozarh. Če se lotevamo v združenih umnejšega načina kmetovanja, se moramo prav v njih lotiti tudi boljše, predvsem pa bolj strokovne nege in vzgoje otrok! Lea Jakič

V Jeruzalemu imajo najmlajši svoj dom

